

RAAP-NOTITIE 2681

Plangebied Poppesweg 27 te Hulshorst

Gemeente Nunspeet

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: T. Hofman

Titel: Plangebied Poppesweg 27 te Hulshorst, gemeente Nunspeet; archeologisch
vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: april 2008

Auteur: *H. Ringenier*

Projectcode: NUPH

Bestandsnaam: N02681-NUPH.doc

Projectleider: H. Ringenier

Projectmedewerker: J. Vosselman MA

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummer: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 27900

Autorisatie: drs. S.W. Jager

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuvenveldseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2008

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van T. Hofman heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in april 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met te realiseren nieuwbouw op twee locaties in plangebied Poppesweg 27 te Hulshorst, in de gemeente Nunspeet. Doel van dit onderzoek was allereerst het middels bureauonderzoek verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Het doel van het veldonderzoek was vervolgens die verwachting te toetsen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische vindplaatsen.

De afzonderlijke bouwlocaties kenmerken zich door een verschillend bodemprofiel. In beide gevallen wordt de diepere geologische ondergrond gevormd door licht siltig, matig fijn zand dat is aangemerkt als dekzand. Het voorkomen van gleyverschijnselen en humusvlekken in het dekzand duidt op natte condities. Ter plaatse van de bouwlocaties is in één geval een beekeerdgrond waargenomen. De bodemopbouw op de andere bouwlocatie is verstoord.

Archeologische indicatoren zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen.

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van T. Hofman heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in april 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met realisatie van nieuwbouw op twee locaties in plangebied Poppesweg 27 te Hulshorst, gemeente Nunspeet. Het onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten.

1.2 Plangebied

Het plangebied Poppesweg 27 ligt direct ten noorden van de bebouwde kom van Hulshorst. Het plangebied bestaat uit twee bouwlocaties met een gezamenlijke oppervlakte van ca. 0,17 ha (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 27 C van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaten van de bouwlocaties zijn 177.514/486.338 en 177.471/486.219. Ten tijde van het onderzoek was één van de bouwlocaties in gebruik als grasland; op de andere bouwlocatie was bebouwing en wegverharding aanwezig.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), dat valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). Sinds 7 maart 2008 werkt RAAP onder een eigen

opgravingsvergunning verleend door de Rijksdienst voor Archeologie,
Cultuurlandschap en Monumenten (RACM).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische
periodes.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1.
Archeologische
tijdschaal.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geomorfologie en bodem

Het plangebied ligt geomorfologisch gezien in een dekzandzandvlakte die gekenmerkt wordt door het voorkomen lage dekzandwelingen (De Lange & Ten Cate, 1985). De bodem bestaat uit een beekeerdgrond (www.archis.nl). Beekeerdgronden zijn bodems die onder natte tot zeer natte omstandigheden zijn gevormd. Het zijn bodems met een 10 tot 30 cm dikke, donker gekleurde, humeuze en vaak kleiige of sterk lemige bovengrond (minerale eerdlaag of A-horizont) of bouwvoor (Ap-horizont) die in de regel rechtstreeks op het moedermateriaal (C-horizont) rust. Als gevolg van hoge grondwaterstanden is de C-horizont vaak rijk aan ijzerconcreties en/of roestvlekken.

Archeologie en historie

In ARCHIS staan twee archeologische vindplaatsen geregistreerd uit (de directe omgeving van) het plangebied. Het gaat om een locatie die in verband wordt gebracht met het kasteel Bekenburg (ARCHIS-waarnemingsnummer 406042) en een vindplaats waar een munt en aardewerk uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd zijn aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummer 33768).

Op grond van het kaartbeeld van historisch-topografische kaarten blijkt dat het plangebied in het midden van de 19^e eeuw niet bebouwd was (Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990); deze situatie was aan het begin van de 20^e eeuw ongewijzigd (ROBAS Producties, 1989).

Archeologische verwachting

Op basis van de landschappelijke en archeologische gegevens gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een middelhoge archeologische

verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden. Gezien de landschappelijke
situatie worden eventuele archeologische resten aan de basis van het cultuurdek
of in de top van het dekzand verwacht.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Tijdens het veldonderzoek zijn 6 boringen verricht, verdeelt over beide bouwlocaties (figuur 1). Doorgaans worden bij een inventariserend veldonderzoek de boringen in een grid van 40 bij 50 m geplaatst. Door de beperkte omvang van de bouwlocaties en de aanwezigheid van bebouwing en wegverharding op één van de bouwlocaties, kon deze methode niet worden toegepast. Met de beperking van de bebouwde en verharde oppervlaktes zijn de boringen zo gelijkmatig mogelijk verdeeld.

De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten grote, vondstrijke nederzettingsterreinen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot maximaal 1,2 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen. Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,4 cm; het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De afzonderlijke bouwlocaties kenmerken zich door een verschillend bodemprofiel. In beide gevallen wordt de diepere geologische ondergrond gevormd door licht siltig, matig fijn zand dat is aangemerkt als dekzand (C-horizont). Het voorkomen van gleyverschijnselen en humusvlekken in het ongestoorde dekzand duidt op natte condities.

De bodem ter plaatse van de bouwlocatie in het grasland wordt gevormd door een sterk humeus, donkerbruin pakket grond met een gemiddelde dikte van 0,4 m (figuur 1; boringnummers 1 t/m 3). Ten gevolge van een slechte afwatering of een hoge grondwaterstand bevat deze bodemlaag nog onverteerde organische

resten. De basis van dit zeer siltige pakket, dat is geïnterpreteerd als
beekeerdgrond, rust direct op de C-horizont.

Ter plaatse van de andere bouwlocatie is een verstoord bodemprofiel
waargenomen (figuur 1; boringnummers 4 t/m 6). Het gaat om een zeer
heterogeen pakket grond met een dikte variërend van 0,6 tot 0,9 m.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In tegenstelling tot wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (middelhoge verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden; zie § 2.2) zijn tijdens het inventariserend veldonderzoek geen aanwijzingen gevonden voor archeologische resten in plangebied Poppesweg 27.

De diepere geologische ondergrond bestaat uit dekzand. Het voorkomen van gleyverschijnselen en humusvlekken in het ongestoorde dekzand duidt op natte condities. De bodem ter plaatse van de bouwlocatie in het grasland bestaat uit een beekeerdgrond. Ter plaatse van de andere bouwlocatie is een verstoord bodemprofiel geconstateerd.

Archeologische indicatoren zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van (duidelijke) aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen. Op grond van onderhavig onderzoek kunnen op beide bouwlocaties vanuit archeologisch oogpunt de geplande ingrepen zonder bezwaren worden uitgevoerd.

Literatuur

- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROBAS Producties**, 1989. *Historische Atlas Gelderland. Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000*. ROBAS Producties, Den IJp.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Wolters-Nordhoff Atlasproducties**, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000; Deel 3: Oost-Nederland 1830-1855*. Wolters-Nordhoff Atlasproducties, Groningen.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
RACM	Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

- Figuur 1.** Boorpuntenkaart.
- Tabel 1.** Archeologische tijdschaal.
- Bijlage 1.** Boorbeschrijvingen.

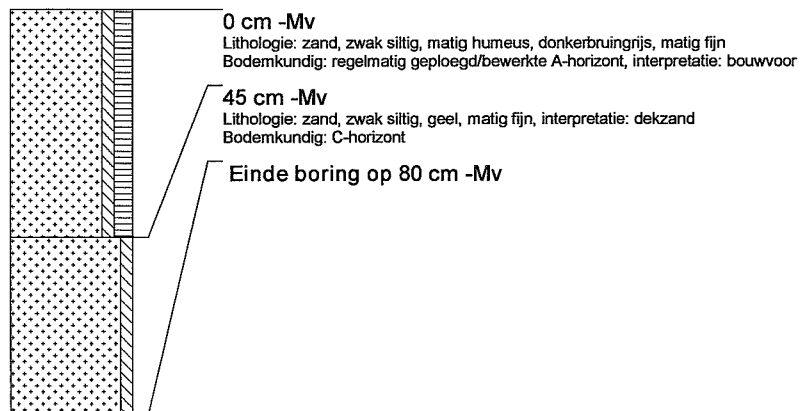

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

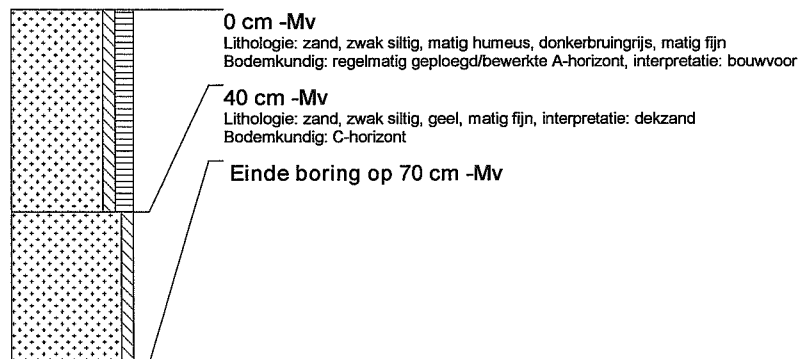
boring: NUPH-1

datum: 1-4-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Nunspeet, opdrachtgever: Familie Hofman, uitvoerder: RAAP Oost

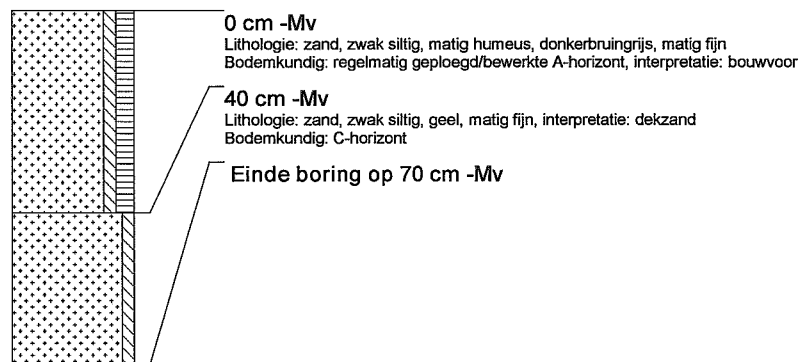
boring: NUPH-2

datum: 1-4-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Nunspeet, opdrachtgever: Familie Hofman, uitvoerder: RAAP Oost

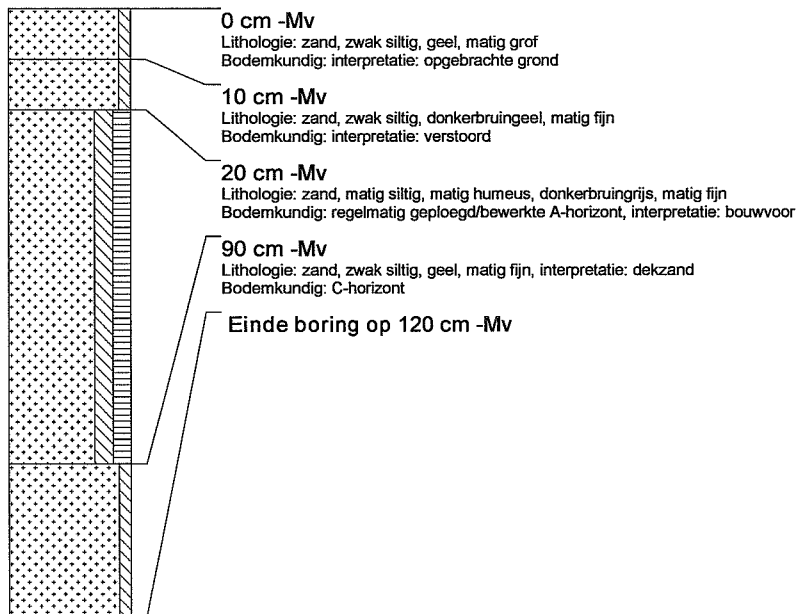
boring: NUPH-3

datum: 1-4-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Nunspeet, opdrachtgever: Familie Hofman, uitvoerder: RAAP Oost

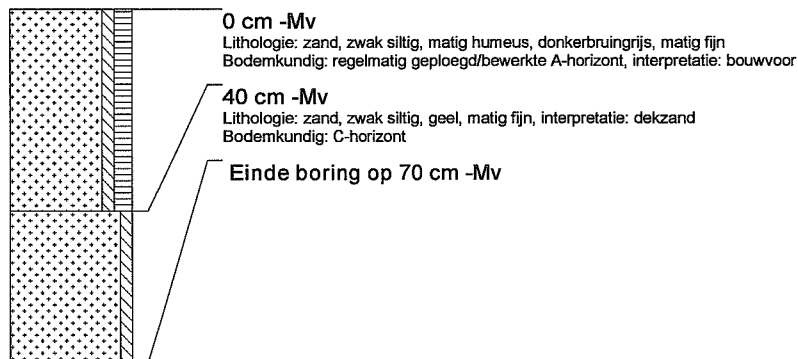

boring: NUPH-4

datum: 1-4-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Nunspeet, opdrachtgever: Familie Hofman, uitvoerder: RAAP Oost

boring: NUPH-5

datum: 1-4-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Nunspeet, opdrachtgever: Familie Hofman, uitvoerder: RAAP Oost

boring: NUPH-6

datum: 1-4-2008, provincie: Gelderland, gemeente: Nunspeet, opdrachtgever: Familie Hofman, uitvoerder: RAAP Oost

